

VGN KLEIO

Hoofredactie: Ben Vriesema |
hoofredactie@vgnkleio.nl
Eindredactie: Patsboom! educatief
en Richard de Rooij |
redactie@vgnkleio.nl
Redactie: Quinten Koster,
Daan van Leeuwen, Lisa Oskamp,
Daan Schuijt, Nicole van der Steen,
Bart den Uyl, Hans Vermeer,
Matthijs Wieldraaijer
Medewerkers: Jelte Posthumus,
Ton van der Schans
Vormgeving: Bianca Emanuel
Magazine Design

Redactieadres: Berg en
Dalseweg 199, 6522 BJ Nijmegen
Druk: Drukkerij Ten Brink, Meppel |
ISSN 0165-6449
Advertentie acquisitie: Susanne
Elgershuizen, 06 - 137 601 25 |
elgershuizen15@gmail.com
Kleiokrant: Kopij kunt u sturen
naar: redactie@vgnkleio.nl.
Voor uitgevers: Recensies
aanvragen via: boeken@vgnkleio.nl.
Website: www.vgnkleio.nl
Social media: @gsonderwijs
www.facebook.com/vgnkleio

Contributie: Lidmaatschap
VGN € 80,- | Studenten € 50,-
**Leden- en abonnementen-
administratie:** Lid worden of uw
gegevens wijzigen? Stuur een mail
naar: aanmelden@vgnkleio.nl.

Algemeen Bestuur VGN
Ton van der Schans,
voorzitter, mediacontacten
Maarten van Gils, secretaris,
cie. nieuwe docenten,
coörd. VGN-activiteiten
Maud Knook, penningmeester
Hellen Janssen, ICT/taskforce
communicatie, cie. havo/vwo
Vincent Loth, contact LO-cie.,
PVVVO.
Steven Stegers, Euroclio,
ICT/taskforce communicatie,
cie. Wereldgeschiedenis
Jos Niewold, cie. vmbo,
contact SLO (M&M)

Berichten voor het VGN-bestuur
kunt u sturen naar:
contact@vgnkleio.nl.

Kijken of wijken

In januari haalde de Manchester Art Gallery Waterhouse's *Hylas en de nimfen* van de muur. Het zou te seksistisch zijn. Joep van Lieshouts *Domestikator* werd eind vorig jaar geweigerd in Parijs. Critici noemden het aanstootgevend. Harma Heikens' *Toys in the Attic* werd twee jaar geleden verwijderd van het Groningse Noorderzon-festival. De organisatie zei dat, na bedreigingen, de veiligheid van het festival in het geding kwam. De lijst van deze relatief nieuwe censuur wordt steeds langer.

'Deze nieuwe censuur is vooral een knieval uit commerciële belangen'

Met het weigeren van controversieel werk en het verdwijnen van kunstwerken in kelders lijkt het alsof de kunstwereld in de greep van burgerlijke correctheid is geraakt. Kunst wordt van de muur gehaald, omdat bepaalde groepen in de samenleving aanstoot nemen aan de inhoud ervan. Schoonheid verliest van, noem het politiek. Mankeert er iets aan een cultuur die zichzelf niet toestaat geschokt te worden of misschien zelfs seksueel opgewonden te raken door kunst? Ik denk het wel.

Mijn primaire reactie is dat kunst om haar inhoud nooit achter tralies mag verdwijnen – hoe aanstootgevend ook. Laat de bezoeker zelf bepalen wat hij van het kunstwerk vindt. De keuze is aan hem: kijken of wijken. Mijn secundaire reactie fluistert dat er ergens ook een grens is. Kunst moet geen misdaad worden, kort gezegd, maar de kunstenaar moet wel altijd grenzen blijven opzoeken en mag nooit – door truttige behoudendheid gedwongen – het front terugtrekken naar werk dat op geen enkele manier mogelijk zou shockeren. Relatief nieuw, zei ik. Natuurlijk, censuur is van alle tijden, maar meestal waren het toch overheden die bepaalden wat wel en niet verbeeld, geschreven of verfilmd mocht worden. Zij schreven de mensen hun politieke of morele smaak

voor, niet andersom. Censuur in beide vormen is foute boel.

Deze nieuwe censuur is vooral een knieval uit commerciële belangen. Musea zijn gesubsidieerde instituten en bezoekersaantallen zijn cruciaal. Kunst moet de massa behagen. Als de 'gewone man' zich zou distantiëren van een museum door één omstreden schilderij, dan worden de *targets* misschien niet gehaald. Voorkomen dus: haal weg dat doek!

Trouwens, het omstreden werk van Van Lieshout kreeg alsnog een plek in Parijs. Het toont hoe de 'cultural leaders' in een gemakkelijke spagaat geraken tussen de onaantastbare kunst, de tere publieksziel en de jaarlijkse cijfers. Wat betreft de Groningse kunstenaar Harma Heikens: zij trok zich terug uit de wereld van 'Kunst-met-een-grote-K' en richtte zich op ander werk. En *Hylas en de nimfen*? Het verwijderen van het doek bleek een stunt van kunstenaar Sonia Boyce, juist om het debat over deze nieuwe censuur te openen. Het schilderij hangt inmiddels weer. ■

Jelte Posthumus woont in Groningen en is docent geschiedenis aan de CSG Liudger in Drachten. Hij schrijft al jaren over het onderwijs. Daarnaast is hij radiopresentator voor Glasnost, een Gronings radioprogramma over kunst en cultuur. Ook is hij muzikant en filmliefhebber.